

SZÁVAI GÉZA

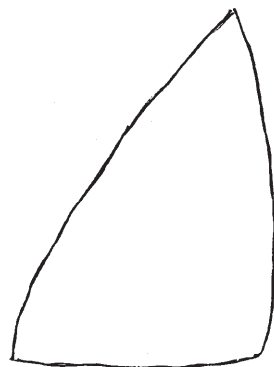
A TITOKZATOS HÁROMSZÖG

Szentendrétől Beregszászig

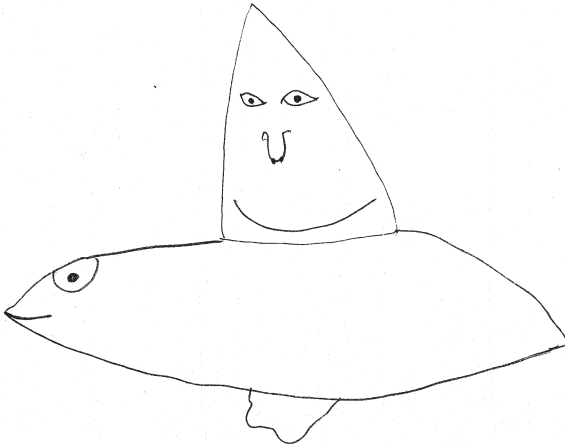
Máris magyarázom (mentegetőzve) a címet: a háromszög csakis titokzatos lehet... Gondoljon bele a Kedves Olvasó! Bermuda háromszög, szerelmi háromszög, és sorolhatnánk tovább a lelkünkbe, elménkbe döfő zseniáns háromszögeket. Ám hadd ne soroljuk, hanem mondjuk ki, hogy a háromszög olyasfajta forma, ábra, alakzat, amely a legváratlanabb lelki tartalmak, asszociációk felé ránt a maga kiszámíthatatlanul titokzatos erejével. A háromszög-készítések még a banki világot is beháromszögelték... Ezt csupán azért említem, mert hatalmas gazdasági válság van, és legyen legalább annyi kaján örömünk, hogy tudjuk és figyeljük: a tőzsde-pszichológia is remegve követi a háromszögeket, amelyeket ugyan geometriailag szerkesztenek, tehát grafikonszerűen ábrázolnak, és ekként elemeznek, no, de a legmerevebb kocka- és háromszögfejű brókerek, tőzsdecápák, bankigazgatók is állati rajzolattá „humanizálva” emlegetik... Felfelé tartó trend esetén *bikának* látják a tőzsdei háromszöget, lefelé tartó trend esetén pedig *medvének* nézik a tőzsdei urak és hölgyek a grafikon-háromszöget. Nem jegyezték fel, hogy e kreatív tőzsdei gyülekezet melyik egyede vagy melyik kollektívája, a történelem melyik emlékezetes „tehetség-másodpercében” látta meg a grafikon-háromszögben a felfelé törő bikát és a lefelé cammogó medvét... de megnyugtató, hogy lám, még a humanoid tőzsdecápák is képesek képet látni egy háromszögbe. (Reményeink tehát vannak, a medvétől és a bikától – elvileg és távlatilag – az emberig is eljuthat a tőzsdén a képzelet. Így legyen!)

*

Én egy igen szelíd, nem éles, hanem lágyabb vonalú, afféle tétova háromszöget adtam – szerte a magyar nyelvterületen – a gyerekek kezébe. A fehér papírlap közepén szerénykedő háromszöget három perc alatt egészítették ki, rajzolták tovább, kommentálták a gyerekek... Megállapodásunk szerint bármit rajzol-



*Hé miért nőttél a hátamra?
 Csak háromszög vagy a hátamon! -
 mondta a cápa.
 Azért nőttem a hátadra, hogy szórakoztassalak -
 mondta a háromszög.*



Litvik Krisztina

*volt egy cápa az.
 mind ig pipa*



hattak belőle, szöveget is fűzhetek hozzá, épp csak érdekes, szellemes legyen.

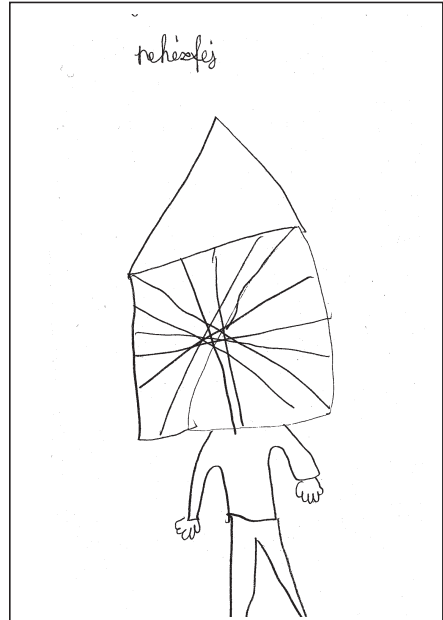
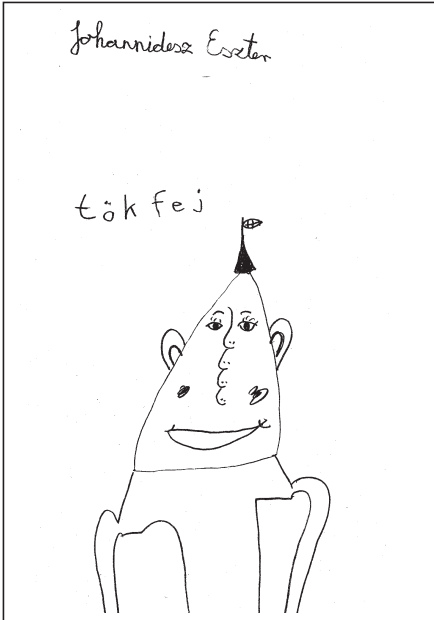
Hogy a banki utalás szférájából (értsünk itt az utaláson: célzást, nem pedig fizetési műveletet!) ne távolodjak, hanem a cápáktól induljak, a székesfehérvári Litvik Krisztina rajzát idézem, aki egyből megnevezte a háromszöget, és egy cápa hátára helyezte, púpnak.

Azt kérdezi a cápa: „Hé, miért nőttél a hátamra? Csak háromszög vagy a hátamon”. A háromszög pedig ezúttal tisztességesen elárulta a gyerekekkel kötött megállapodásom lényegét: „Azért nőttem a hátadra, hogy szórakoztassalak...”

Litvik Krisztina cápáját és háromszögét ezúton küldjük tovább a tőzsdei cápákhoz, hogy bikák és medvék mellett (vagy akár azok helyett!) viszonylag szelíd cápát is lássanak.

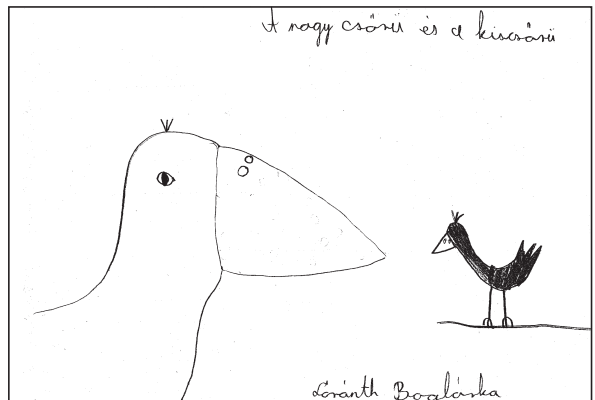
És ha ott a viharos tőzsdén attól tartanának, hogy víz alá kerülnek, a bicskei Mojzer Tamás cápája nyújtson vigasztalást nekik, amely éppen a békepipát szívja – feltehetően a saját lelkiismeretével...

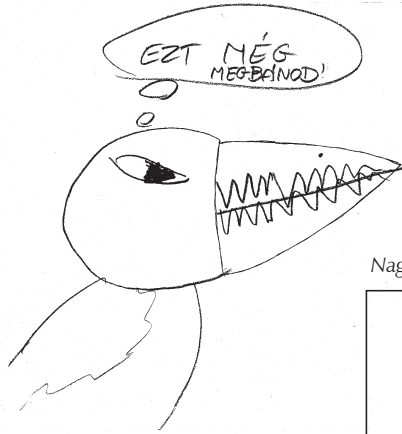
A kockafej kifejezés bizonyára nagyon sok gyerek fejében felmerült az „ihlető háromszög” fölött, gondolom, hogy egyszerűen csak



azért, mert a „mértani alakzat” és ember viszonylatában – amúgy viccesen – ez kínálkozik. Kockafejet háromszögből kiindulva nehéz három perc alatt papírra vetni. A székesfehérvári Johannidesz Eszter két lépésben ugyan, de mégiscsak képes volt e mutatványra. A háromszögből fej lett ugyan, de fölėje írta, hogy a félreérthetetlen szerzői szándék szerint ez bizony: tökfej. És mivel három perc alatt az ötletesebbek akár négy-öt (mind-mind a háromszögből induló!) rajzot beadhattak, Johannidesz Eszter rajzolt egy újabb lapra egy háromszöget és alája illesztette a nehéz (négyzetes!) kockafejet.

A háromszöget a papíron (azaz inkább a papírt a háromszöggel) forgatva másodpercek alatt „látták meg” jó néhányan, hogy ez a forma nem is fejre hajaz, hanem inkább a fej egy részét, az orrot, „csergőbb” változatban madárcsőr mintázhat. A székesfehérvári Loránth Boglárka azt is rögzítette, hogy a kis csőrűek és nagycsőrűek, bizony gyakran megorrolnak egymásra, és vetélkedésbe kezdenek. A szentendrei Nagy Dóra Hanna igen érzékletes karikatúrát

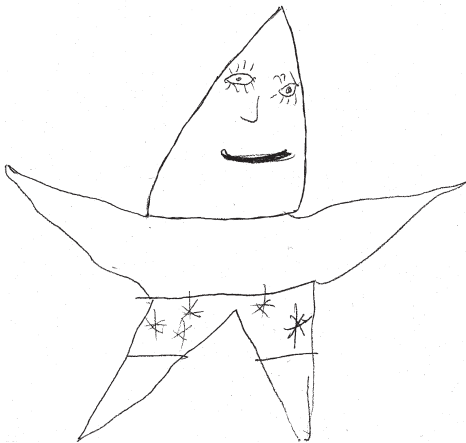
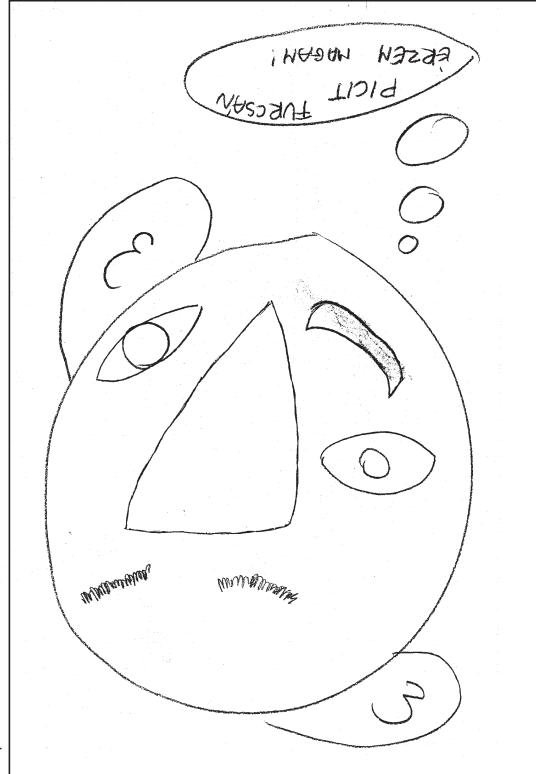




rajzolt a megorrolt csőr fenyegetőzéséről. Dóra a rendelkezésére álló három perc alatt a madárcsőr után „humanizált” változatot is rajzolt: a madárnál még vízszintes háromszöget függőlegesre – és szolgálatba! – állította egy kerekfe-

Nagy Dóra Hanna (Szentendre) két rajza

jű férfi orraként, aki „picit furcsán érzi magát” a mellékelt (fejre állított) szöveg szerint. A fejek és az orrok háromszögesítése pillanatok alatt futott be szédítő karriert a rajzlapokon, melyek közül én a Nagy Dóra Hanna rajzolta „picit furcsa” fej mellé helyezném azt a fejet, amelyet a beregszászi Oláh

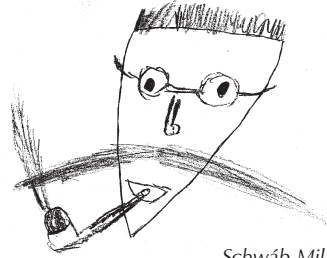


Jászik Ádám (Beregszász) rajza

Dávid hevenyészett. A Dávid rajza ugyanis *egész lapot betöltő* arc-elemeket helyez egymás mellé, amelyeket lényegében a papír szélei fognak keretbe. És e „spontán” keretezés révén kezd élni az igen kifejező-en emberi ábrázat.

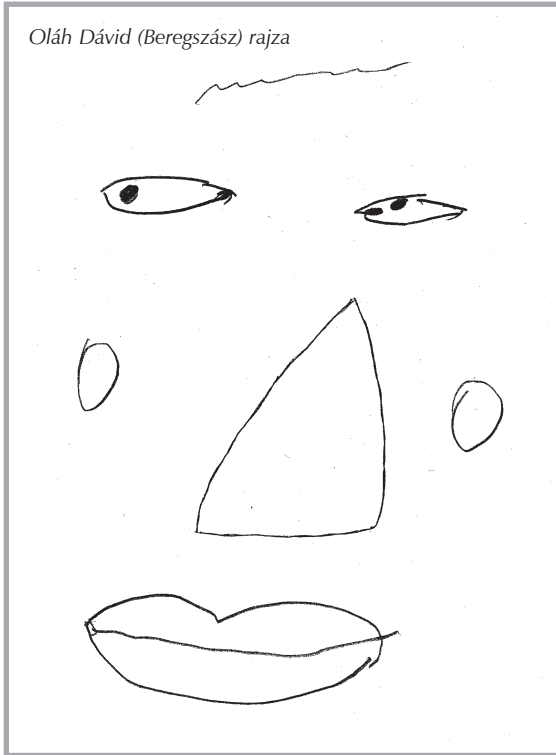
De visszatérnék a fejet hódító-formázó háromszögekhez; a beregszászi Jászik Ádám háromszögfejű emberét igen találónak érzem. És arra kell rájönnöm, hogy ezt a Jászik Ádám-féle háromszögfejű emberalakot azért érzem olyan

magától értetődően természetesnek, harmonikusnak, mert a rajzoló „háromszögesítette” a figura minden fontos részletét, kezét, lábát, jelezve azt a kétségbevonhatatlan igazságot, hogy a leleményes gyerekmember pillanatok alatt leigázhatja, és céljainak rendelheti alá a legváratlanabbul



Schwáb Milán
(Szentendre)
karikatúrája
Szávai Gézáról

Szavai Géza

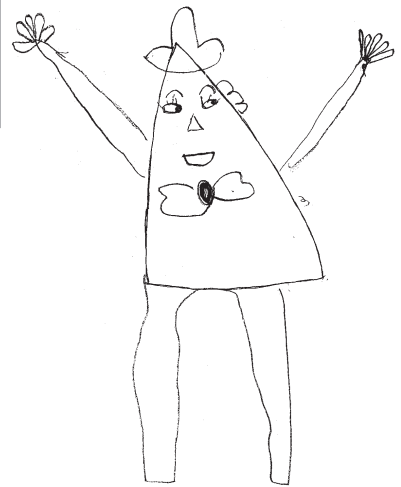


Oláh Dávid (Beregszász) rajza

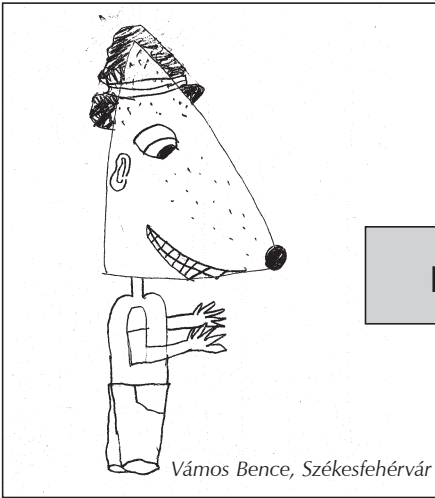
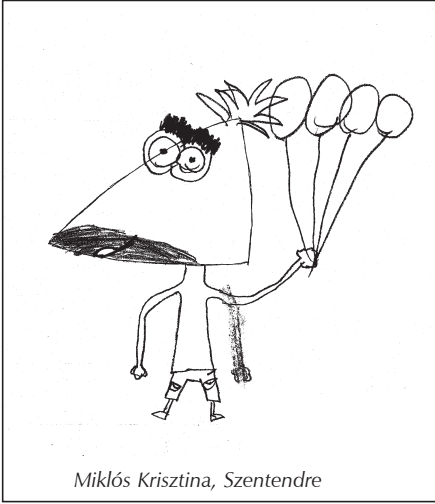
elője helyezett legfurább alakzatot is. A szentendrei Schwáb Milán velem akarván viccelni, olyan karikatúrára használta fel a háromszög-alkalmat, amely önmagában – grafikai kivitelezés nélküli ötletként is – kacagtató sikert aratott. Kerek fejet háromszöggé láttatni, több mint célzás... De megbocsátottam a Milán gyerek ironiáját, mert ahhoz azért már jókora megszépítő

képzelőerőt kellett mozgósítania, hogy a fejemre ilyen dús hajzatot rittyentessen.

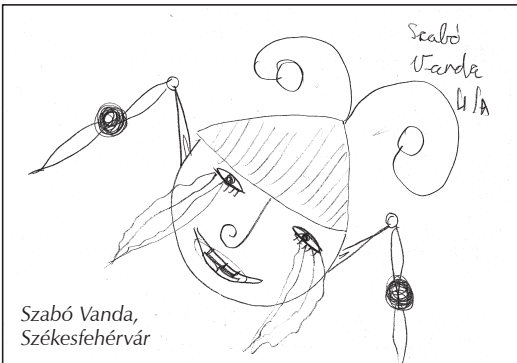
Úgyhogy most teret engedek annak a háromszög-parádénak, amely az elképzelhetlent is képes bekebelezni, és a rajzlapra vetíteni... A bicskei Vörös Amanda triumfáló rajzával szemléltetem a győzelmi mámort: a kalapos hölgy öntelten elégedett „testbeszéde”, kacéran hivalkodó pillantása arról tanúskodik, hogy a grafikai háromszögelés lehetőségei végtelenek.



Vörös Amanda (Bicske) rajza



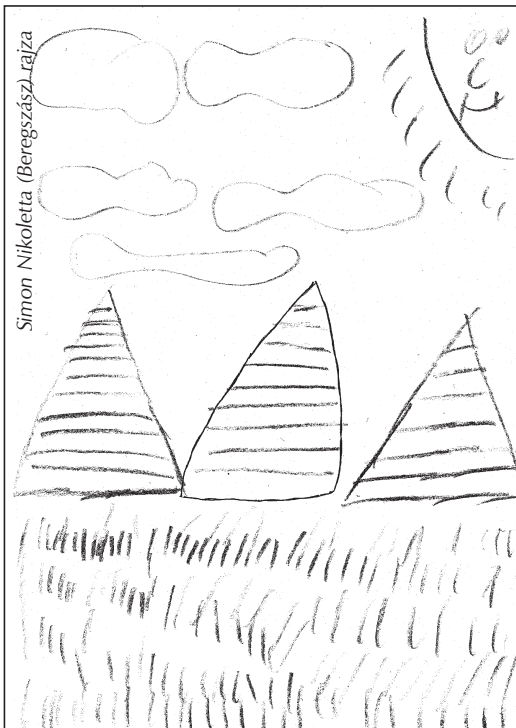
MI A KÖZÖS BENNÜK?



Rajzoltak a gyerekek léggömbökkel játszó emberszabású egeret (Miklós Krisztina, Szentendre), kedvesen mosolygó „valakit”, akiről még nem döntöttük el, hogy egér vagy mackó (Vámos Bence, Székesfehérvár), „pöttyös és vicces pikkelykirálylányt” (Bérces Molli, Székesfehérvár), kalapos medvét (Arató Flóra, Székesfehérvár)... Ha néhány megkapó és valóban érdekes rajzot egymás mellé helyezünk, és a kérdést is feltesszük: MI A KÖZÖS BENNÜNK? – a beavatatlan szemlélő bizonyára nem (vagy nehezen) észlelné, hogy a közös (mint tudjuk, kiinduló) elem: ugyanaz a háromszög. De a beavatott Olvasónak is érdemes egy ilyen csoportos „parádén” megkeresni, és egyenként beazonosítani a parádés grafikai szerepeket vállaló háromszöget.

A RÁTALÁLÁS ÉS FELHASZNÁLÁS TEHETSÉGE

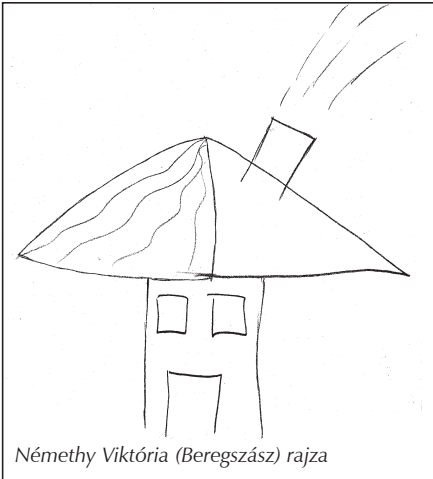
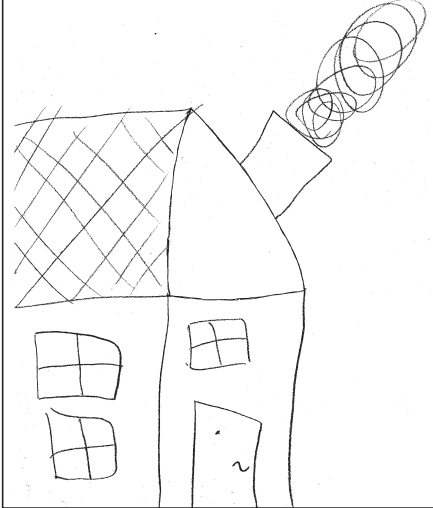
Aki soha nem rajzolt, az is lát. Pillanatok alatt meglát valamit – a gyerekek a rátalálás örömeivel és tehetségével asszociál. Bár azt állítja, hogy nem tud rajzolni, amint a három perc hevében múlik a szorongása, és felszabadultan hajol a papírlap fölé, *észrevesz* és máris *rajzol*... kiegészíti a háromszöget az emlékezetében élő látvánnyal: szénaboglyát asszociál belé... A beregszászi Simon Nikoletta a háromszög mellé újabb szénaboglyákat is rajzol, tájat is köréjük, mert így teljes a látvány, és így érzi a kislány, hogy igenis, ő egy képet rajzolt, annak rendje és módja szerinti képet, amely megtalálható a felhős, napsütéses tájban, és most már a papírlapon is.



Simon Nikoletta (Beregszász) Rajza

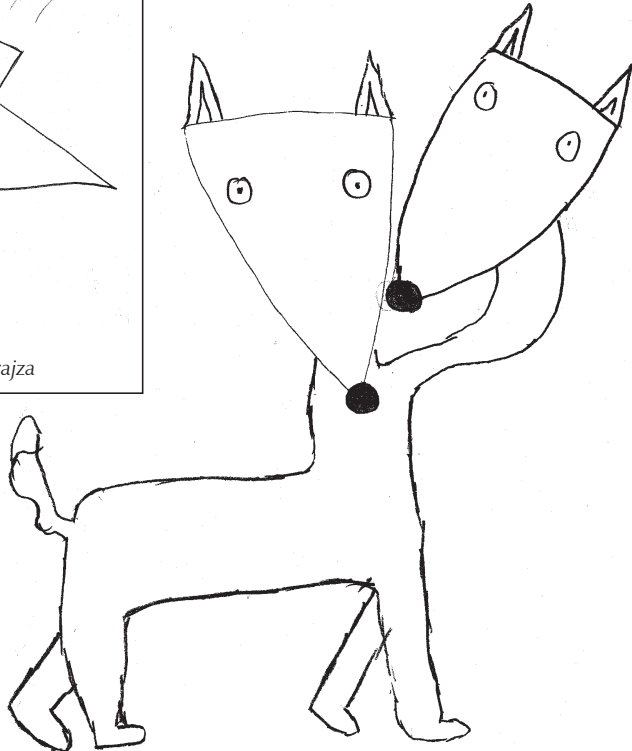
Amikor egy látvány – esetünkben egy háromszögszerűség – előtt töpreng a gyerekek, hogy „grafikailag” mit is kezdjen vele, akkor a számára legkézenfekvőbb hasonlóság alapján választ „témát”. Az asszociálás intellektuális öröme (hiszen gondolat illeszkedik két dolog közé) olyan fontos ennek a pillanatnak az intenzitásában, hogy a „rátalálás” megrajzolása (a készen kapott rajzkezdemény

Mikovics Regina (Beregszász) rajza



Némethy Viktória (Beregszász) rajza

Bondor Dávid
(Székesfehérvár) rajza:
Kétféjű róka



kiegészítése!) már nem okozhat gondot... Bár az eredmény – most már a grafikai látvány minősége szempontjából – olykor a rajzó számára is meglepő. Mulatságos, szellemes, érdekes, furcsa stb.

A háztető „háromszög-szerű”? Az ötlet gyorsan papírra vehető, hiszen házat rajzolni könnyű? És bár az ötlet volt a fontos, a három perc alatt megvalósult „grafikai” ház sem érdektelen. Mikovics Regina (Beregszász) a felhasználói realizmus tehetőségében jeleskedik. Az ő rajza példászerűen gyerekes, a kémény csak a tető ferde vonalára merőleges, nem a gravitációt (és az életszerű, valóságos látványt) követi, viszont ebbe a gyerekesen természetes rajzba olyan

simulékonyan illeszkedik be a (kiinduló) háromszög, mintha ott „keletkezett” volna! Ugyanez a rátalálás működik Némethy Viktória (Bereg-szász) rajzán is, ugyanaz az ötlet mozgatja a gyorsan hevenyésző ceruzát – de sem gyerekesen, sem felnőttesen nem akar „realista” lenni a kép. Mint egy ötlet gyorsan lejegyzett grafikai jelzete, ez a vázlat-mivoltában is tetszetős ház egészen irreálisan hordozza a – háromszöggé – furcsán illeszkedő fél tetőt. Ez a furán rögzített látvány is tetszést, nevetést váltott ki a gyerekekből. Az ötlet kézenfekvően sikeres, a megvalósulása pedig (szokatlanul) szórakoztató. Kétszeres élmény röpké három perc alatt! És már nem csupán a rátalálás, hanem a rajzos megmunkálás is a tehetség-érzés diadala.

Három perc alatt mindig jelentkezik a rajzoló gyerekközösségből valaki (olykor sokan), akinek a „tárgyi, vonalas késztetés” nem feltétlenül ihlető erő. Például a kiinduló háromszög csak alkalmi jelleggel kínálkozik felhasználásra a három perc alatt felizzó játékos képzelet számára. Amikor a székesfehérvári Bondor Dávid kétfejű rókáját nézzük, nem tudjuk: a róka volt előbb (a két fejével), vagy a háromszögletes alakzat asszociálta a rókafeje(ke)t.

A szentendrei Dán Katalin Anna rajza pedig messze túlmutat minden elfogult, szögletes gondolkodáson. A negyedik osztályos, ifjú hölgy (majdani gender-aktivista?) igazságot – egyenlőséget! – szolgáltat a női nemnek a magyar népmesehagyományban.

Paprika Jancsi alakja mellé megteremtette, megrajzolta PAPIRIKA JULISKÁT. Ilyen teljesítmény láttán nem ágálhatok itt okoskodó paprikajancsiként, tehát zárom soraimat.

Marad a termékeny ámuldozás: mire nem képes három tehetséges perc alatt egy tehetséges kislány által rajzolt Paprika Juliska, aki csípőre tett kézzel, jellegzetesen keresztbe rakott lábbal hirdeti, hogy kirúgta az egyeduralomból a Paprika Jancsikát.

Hódolat neked, Paprika Juliska!

Érdemes volt megélni a teremtésnek ezt a három percét!



Dán Katalin Anna (Szentendre) rajza:
PAPIRIKA JULISKA vagyok!

